

BÖLÜM 1
M.Ö.4. BİNDE MEZOPOTAMYA COĞRAFYASI

KONU BAŐLIKLARI

Bu baŐlıkların altında konular genel hatlarıyla verilmiŐtir.

Ayrıntılara sanal sınıf dersi sırasında girilecektir.

Ek olarak iletmiŐ olduğum okuma ve bilgi notlarını dikkate alınız

Sanal sınıf derslerini ve kayıtlarını lütfen takip ediniz.

BÖLÜM 1
M.Ö.4. BİNDE MEZOPOTAMYA
COĞRAFYASI BÖLÜM 2
MEZOPOTAMYA'DA URUK KENTİ VE URUK KÜLTÜRÜ
BÖLÜM 3
URUK DÖNEMİ YAYILIMI VE İLK YERLEŐİM
MODELLERİ BÖLÜM 4
GELİŐEN URUK'TA SERAMİK
BÖLÜM 5
CEMDET NASR DÖNEMİ
BÖLÜM 6
CEMDET NASR TAŐ KAPLARI VE
SERAMIĐI BÖLÜM 7
GEÇ URUK-CEMDET NASR ESERLERİ VE DÖNEMİN SOSYAL
GELİŐİMLERİ BÖLÜM 8
GEÇ URUK-CEMDET DÖNEMİNDE GELİŐİMİNİ TAMAMLAYAN KENTLER VE MİMARİ
BÖLÜM 9
SÜMER KAVRAMI VE
KÜLTÜRÜ BÖLÜM 10
KENTLERDEKİ SOSYO-KÜLTÜREL GELİŐİME BAĐLI OLARAK YAZININ ORTAYA ÇIKIŐI VE
MÜHÜRLER BÖLÜM 11
YÖNETSEL ÖRGÜTLENME VE KENT DEVLETLERİNE GEÇİŐ
BÖLÜM 12
KENT DEVLETLERİNE GEÇİŐ SÜRECİNDE ÇEVRE KÜLTÜRLERİ VE EKONOMİK İLİŐKİLER
BÖLÜM 13
MEZOPOTAMYA'DA ERHANEDANLAR ÇAĞI/KENT DEVLETLERİNE GEÇİŐ
BÖLÜM 14
MEZOPOTAMYA'DA ERHANEDANLAR ÇAĞI'NA GİRİŞ VE GENEL DEĞERLENDİRME

HABUR HAVZASI

AÇIK YEŞİL ALAN EN ALÇAK KAHVERENGİ İSE EN YÜKSEK SEVİYİYİ GÖSTERMEKTEDİR AYRICA HAVZALARI İLE ÖNEMLİ OLAN DİYALA HABUR BÜYÜK ZAP VE KÜÇÜK ZAP ALT BÖLGELERİ KÜLTÜREL ALT YAPILARI İLE ÖNEM TAŞIMAKTADIR

MEZOPOTAMYA'NIN FİZİKİ DURUMU ALT BÖLGELER VE HAVZALAR

TÜRKİYE'DEN DOĞAN VE KÖRFEZE ULAŞAN İKİ IRMAK FIRAT VE DİCLE MEZOPOTAMYA BÖLGESİNİN YAŞAMINDA EN BAŞINDAN BERİ ÖNEMLİ BİR ROL OYNAMIŞTIR ÖZELLİKLE UBEYD'TEN İTİBAREN GENİŞ ÖLÇEKLİ SULAMA AMAÇLI İKİ IRMAK ARASINDA KANALLAR AÇMA DÜŞÜNCESİ VE İHTİYACI URUK ÇAĞI'NDA PROFESYONEL BİR UYGULAMA HALİNE GELMEYE BAŞLAMIŞTIR

MEZOPOTAMYA'NIN İKLİMİ KURAK VE SICAKTIR BİTKİ ÖRTÜSÜ ÖZELİKLE GÜNEYDE ZAYIFTIR
ANCAK İKİ IRMAĞIN GETİRDİĞİ MUAZZAM ALÜVYON KÖRFEZ SULARININ GERİ ÇEKİLMESİ SIRASINDA VERİMLİ
TARIM TOPRAKLARININ OLUŞMASINA ENGEL OLMUŞTUR

MÖ 15.000'DEN İTİBAREN SULARIN İLERİ GERİ HAREKETLENDİĞİ SONRALARI DENİZ SEVİYELERİNE
YÜKSELMESİYLE MEZOPOTAMYA'NIN EN GÜNEYİNDEKİ KESİMİN SULAR ALTINDA KALDIĞI KABUL EDİLMEKTEDİR
İKİ IRMAK BAHAR AYLARINDA YAN KOLLARDAN GELEN IRMAKLARIN ETKİSİYLE BÜYÜK TAŞKINLARA YOL AÇMIŞTIR
GÜNÜMÜZDE BU TAŞKINLARI ÖNLEMEN VE KONTROL ALTINA ALMAK İÇİN ÇOK SAYIDA KANAL VE BARAJ İNŞA
EDİLMİŞTİR SÖZ KONUSU IRMAKLARDAN AKIŞ HIZI DAHA DÜŞÜK OLAN FIRAT HER DÖNEMDE SU
TAŞIMACILIĞINDA VE ULAŞIMDA ÖNEMLİ ROL OYNAMIŞTIR

TÜRKİYE'DE DOĞAN FIRAT IRMAĞINA BALIK VE HABUR KOLLARI SURİYE'DE KATILIR DAHA SONRA FIRAT IRAK'A KUZEYBATIDAN GİRİŞ YAPAR BU BÖLGEDE KIŞ YAĞMURLARI ALAN VADİLERDEN BESLENİR ARDINDAN 2 – 16 KM ARASINDA GENİŞLİK GÖSTEREN BİR VADİDEN ARRAMADI'DEKİ DÜZLÜKTEN AKMAYA DEVAM AKMAYA EDER BUNUN ÖTESİNDE FIRAT HİNDİYA BARAJINA DOĞRU DEVAM EDER BU BARAJ 1914 YILINDA HİNDİYA IRMAĞININ SULARINI KONTROL ETMEK AMACIYLA İNŞA EDİLMİŞTİR ALKİFİ'NİN AŞAĞISINDA İKİ KANALLA ASSAMAVAH'A DOĞRU DEVAM EDER BU KANAL ALQURNAH'TAN DİCLE'YE BAĞLANAN TEK KANAL OLARAK YENİDEN ORTAYA ÇIKAR DİCLE DE TÜRKİYE'DE DOĞAR IRAK'TA BİR ÇOK KOLU ALIR BUNLARIN BAŞLICALARI BÜYÜK ZAP KÜÇÜK ZAP VE ADHAİMDİR BUNLAR BAĞDAT2IN GÜNEYİNDE VE DİYALA BÖLGESİNDE DİCLE'YE KATILIRLAR

SURİYE'NİN FIRAT'A BİR BARAJ İNŞA ETMESİNDEN SONRA SU AKIŞI ÖNEMLİ ÖLÇÜDE AZALDI VE 1980'LERİN ORTALARINDA SEL ARTIK BİR SORUN DEĞİLDİ 1988'DE İSE TÜRKİYE FIRATTA SU AKIŞINI DAHA DA KISITLAYACAK BİR BARAJ İNŞA ETMİŞTİR BİNLERCE YILLIK TAŞKIN SORUNU BÜYÜK ÇABALARLA 20. YÜZYILDA ÇÖZÜMLENDİ ANCAK SÜMER ÇAĞINDA BEREKETLİ TOPRAKLARI VE YERLEŞİMLERİ SU ALTINDA BIRAKAN BÜYÜK TAŞKINLAR TOPLUMDA ÖNEMLİ İZLER BIRAKTI DOLAYISIYLA ERKANEDANLAR ÇAĞI'NA URUK KRALI GILGAMIŞ ZAMANINA TARİHLENEN ÜNLÜ TUFAN DESTANINI GÖRÜYORUZ

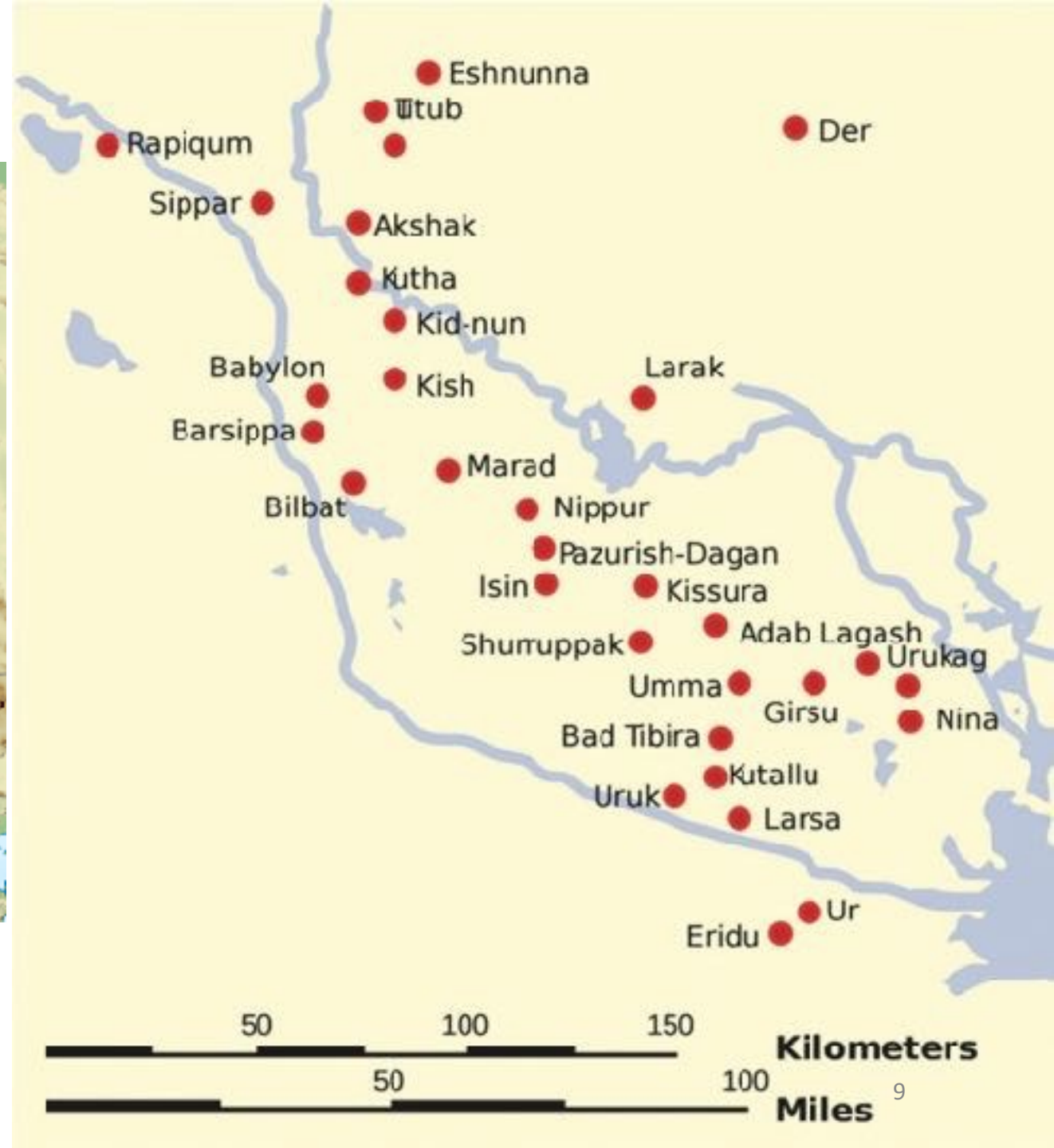

SÜMER'İN ZAMANINDA YAZILI BELGELERE GÖRE ÖNEMLİ KANALLARI ŞUNLARDIR
ZUBİ KANALI: (IZUBİ, AKAD IZUBİTUM) MODERN SAMARRA VE BAĞDAT YERLEŞİMLERİ ARASINDADIR BU KANAL BOYUNCA YER ALAN YERLEŞİMLER ARASINDA HİBARİTUM VE PUSH MEVCUTTUR

IRNİNA KANALI PUSH'UN ÜZERİNDEKİ ZUBİ KANALINA KATILIR. BU KANAL BOYUNCA YER ALAN YERLEŞİMLER ARASINDA HİRİTUM HURSİTUM SARRU-LABA, NAMZİUM BULUNMAKTADIR

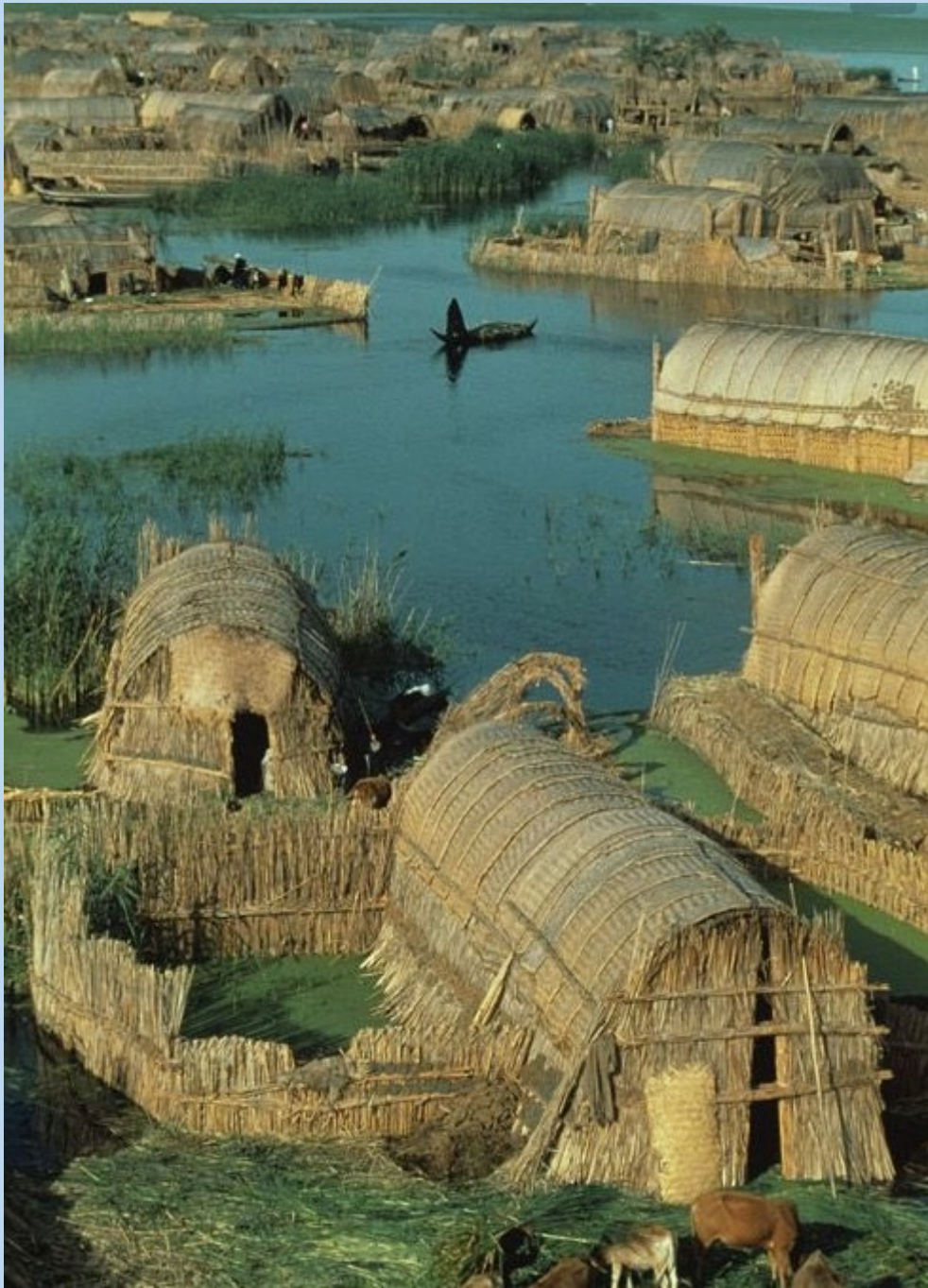
GİBİL KANALI DİCLE'DEN GÜNEYBATIYA SINIR KENTİ KİŞ'İN BİR NOKTASINA KADAR KUZEYE DOĞRU GİDEN BİR BAĞLANTIYI GEÇER APİSALA'YA DOĞRU DEVAM EDEN ZABALAM'IN GÜNEYDOĞUSUNDAN AKAN NİNAGİNA KANALI İLE KESİŞİR.
APİSALA'DAN
UMMA'YA GİDEN İTURUNGAL KANALI'NA KATILIR

HER İKİ IRMAĞIN ARASINDA VE ÇEVRESİNDEKİ BELLİ BAŞLI YERLEŞİMLER

MÖ 5. BİN YILDAN BERİ BASRA
KÖRFEZİNDEKİ
KIYI ŞERİDİ VE DAHA KUZEYE DOĞRU
OLAN KESİMLER
KISMEN BATAKLIKTIR DOLAYISIYLA
ASİLERİN KAÇTIĞI DENETLENMESİ
GÜÇ YERLERDİ
ANCAK BU BÖLGELER EV VE TEKNE
YAPIMINDA KULANILAN
EV VE DAMLARI ÖRTEN HASIRLARIN
MALZEMESİ OLAN
KAMIŞLARIN YANINDA SU KUŞLARI
BALIK YABAN DOMUZU
GİBİ BESİNLERİ BULUNDURUR
AYRICA BELLİ YERLERDE YETİŞEN
HURMA BİR BESLENME VE
ENERJİ KAYNAĞIDIR

KAMIŞ SAZ EVLERİN
GÜNÜMÜZDE DEVAM
EDEN KULLANIMI

BÖLGEDE AĞAÇ KISITLILIĞI
NEDENİYLE KAMIŞ
DEMETLERİYLE EVLER
YAPILAGELMEKTEDİR